

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

НАЈБОЉИ СРПСКИ
ОДЛУЧУЈУЋИ ГЛАГОЛ

Романи и есеји Душана Матића су једна од најбољих писаних дела српске књижевности у двадесетом веку. Матић је данас аутор, са делом готово деценијалног постојања, готово кинеске познате, неколико сароника, који су се у властитој земљи, великим бројем издања, који су заједно са његовим другима, мање одстојајући, који су се у последњих година појавили у Србији, о својим књижевним и политичким ставовима, у једном делу, који је се стално на шта, тврдња, који је историјски историјски, у једном кругу, који је историјски историјски, који је историјски историјски.

ДУШАН МАТИЋ

(1898 - 1980)

Каталог изложбе

Аутор: Е. Балонски, 1974

Матић је био један од најбољих српских писаца у двадесетом веку. Његова књижевност је динамичка и енергична, са снажним политичким ставовима. Матић је одувек био један од најбољих српских писаца, који је се стално на шта, тврдња, који је историјски историјски, који је историјски историјски. Матић је одувек био један од најбољих српских писаца, који је се стално на шта, тврдња, који је историјски историјски, који је историјски историјски. Матић је одувек био један од најбољих српских писаца, који је се стално на шта, тврдња, који је историјски историјски, који је историјски историјски.

НОВИ САД, 1998

маурам на обали реке, који је историјски историјски, који је историјски историјски, који је историјски историјски.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

33

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Меланија Блашковић

О ДУШАНУ МАТИЋУ

Романсијер, есејиста, критичар, драмски писац, полемичар у временима непогодним, Душан Матић је данас аутор, са делом готово дефинитивно уобличеним, готово класик, познат у неколико европских земаља, проучаван у властитој земљи, са великим бројем песника који настављају његов пут. Можда мање ефектан него Давичо, био је безброј пута позван да говори о својим искуствима. Покушавао је да дешифрује свој ангажман у унутрашњем простору људске егзистенције, у времену драме и контрадикција, налазећи се стално на истом тврдом терену реалности где човек подноси историју, и где је креира, препуштајући се њеном огромном и неумољивом механизму.

(Анатоле Е. Баконски, 1973)

Матић је свестран писац не само по томе што је писао и песме, и есеје, и романе, него и по томе што је писао књижевна дела која представљају сложене књижевне врсте: истовремено и приповедну прозу, и поезију, и драму. Али његова разноврсност је много већа у једном другом смислу. Ослоњен на своје време и његове проблеме, Матић је одувек заступао динамичко а не статичко схватање књижевности. Његово писање није један *сјај* него *однос*: пре свега однос према животу, односно према свему у њему: од трајања, љубави и снова до смрти, од питања голе егзистенције, као што је глад у свету, до питања литературе и естетике. Матић је одувек писао у тежњи да искаже свој – и не само свој него и *људски* однос према разним појавама у животу. Он се није понашао као мирни посматрач на обали реке, већ као пливач, рибар и бродар који нас-

тоји да ту реку, реку живота, проучи својим активним односима према њој, према њеним разним видовима и променама.

(Драган М. Јеремић, 1975)

“Човек не живи с истином, ни с лепотом, он живи с другима”, каже Душан Матић. Ова једноставна мисао, бар за мене, представља једну од одредница његовог песничког, филозофског, животног опредељења. Она се, друкчије исказана, налази у његовим песмама, есејима, филозофским записима, бројним разговорима, и у много чему чини Матића различитим од других. Има у њој неког грча изазваног осећањем, тачније сазнањем да се све не може и не мора рећи, да се о свему не може и не сме судити, ма колико наши стихови и судови били лепо и истинити. Али, има у њој и неке опуштености, неке ширине и ведрине, самим тим што нас подсећа да је живот (ипак) незаменљив, несводљив ни на каква (велика) лепа и истинита дела.

(Симон Симоновић, 1980)

Запљуснут, освежен Матићевим слоганима, који и те како разгрћу смисао прошлости и будућности, почињем да журим за аналогјама да верујем како ми између његових стихова, зазвони стих Бранка Радичевића, или блоковит узвик Лазе Костића, или смирена поетска фраза Ракићева, или понорни исказ Дисов, или чак нека заиграна, надахнута дечурлијска метафора Оскара Давича. Матић је свима њима савременик. Матић је њихов несебични близнак читалац: језик је заједница којој песници не могу ни међе ни границе наћи!

(Милосав Марковић, 1994)

Оставимо другима да суде и одмеравају. Али ма какав био суд, и ма каква била мера, једно ми се чини сасвим извесно: да је Матић у извесном смислу једна од савести наше

књижевности, која ће – на овај или онај начин – увек бити принуђена да прође испит његовог будног погледа искоса. Као и Исидора Секулић, он можда стоји по страни; али је, као и Исидора Секулић, неизбежан.

(Јован Христић, 1971)

***

По мени и нема других проблема и ствари сем свакидашњих. Све доктрине, све метафизике, све медијације и када су на први поглед сувише високо уздигнуће, да не кажем високопарне, тичу се тих проблема и ствари свакидашњих. Везе са тим такозваним свакодневним проблемима и стварима према којима ми и нехотице волимо да показујемо извесан презир па и када смо осетљиви за ствари живога, увек су ме привлачиле. И увек ми је била јасна од првог тренућа каква-таква интелектуална делатност да наша мисао увек имамо конкретну одговара на конкретне ситуације. Затим још нешто. Одувек ми је било јасно да наше истине, боље рећи наше тврдње и наше хипотезе имају шансени, муњевити смисао. Оне додирују стварност само у једном трену и само у једној тачци. Продужимо ли им живога из навике или из лењости или из жеље да будемо сигурни у наше тврдње и наше хипотезе, онда смо сигурни да се обмањујемо, или да обмањујемо друге.

Човек не живи с истином, ни с лепошћом, он живи с другом. Нисам ли толико уша рекао, могућно је да другим нисам потребан, али други су мени потребни да бих постојао. Осла, истина, лепоша, доброша, најред поменуће, на висинама су, на кристалној планини, како би рекао Брејтон, узвишени, али се ни он ни ја нисмо наситили на тим узвишеним врховима већ у низини људској.

Када говорим о сиварности, и сада мислим на укус малине, на укус лимуна, на укус длана, на рески, хладни укус челика. Никад не заборави: Свети није градила нека божича неирисрасна правда, нека равнодушна истина. Најроштив, чини ми се, градила га је нека сираси, неко лудило, или чак нека љуикоси (што да не?). Морали су они, сираси, лудило, љуикоси, једног иренуика, изненадно, изнебуха да ичејају за руку шог мирног, сокојног и аичног комбинајора могуности, да га иргну из зачараног сна не би ли ирекинуо бескрајну иаричију. И зато је све иосијеће истински (коначно) заичеио, али све ииак некако искоса, некако недовршено... Највећа оиасности нашег живоиа јесте да се исцрпе у шескоби једне формуле, иек једне могуности.

... али ииа је живои, не знам, ниши сам знао, ниши ћу знаи. Живои је ваља оно што иза свега наслућујем: огромно и сирашно, и у исти мах, крхко и нежно. Живои сам ја, ии, они.

Душан Матић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом стогодишњице рођења Душана Матића. Отворена је од 2. до 31. децембра 1998. године у витринама испред Свечане сале Матице српске, а коришћене су књиге из збирки Библиотеке.

КАТАЛОГ

Handwritten signature: *W. M. Austin*

ДЕЛА

1. Истина као конструкција / Душан Матић. У: Путеви. - 1, 1 (јан. 1922), стр. 18-20.
2. Ујевић / Душан Матић. У: Сведочанства. - 1, 1 (нов. 1924), стр. 1-2.
3. Зарни влач / Душан Матић, Александар Вучо. У: Немогуће. - 1, 1 (мај 1930), стр. 75-76.
4. Мутан лов у бистрој води / Душан Матић. У: Немогуће. - 1, 1 (мај 1930), стр. 114-115.
5. Zamenice smrti : (odlomak) / Dušan Matic. У: Nadrealizam danas i ovde. - 2, 3 (jun 1932), str. 49-50.
6. Položaj nadrealizma u društvenom procesu / Davičo, Kostić, Matic. - Београд : [b. i.], 1932. - 174 str.
7. Позиција надреализма / [Александар Вучо...и др.]. - [Београд : б. и., 1931]. - [12] стр.
8. Глухо доба. Књ. 1 / Матић и Вучо. - Београд : Г. Кон, [1940]. - 434 стр.
9. Глухо доба. Књ. 2 / Матић и Вучо. - Београд : Г. Кон, [1940]. - 462 стр.
10. Један вид француске књижевности / Душан Матић. - Београд : Просвета, 1952. - 254 стр.
11. Емил Зола / Душан Матић. - Београд : Рад, 1953. - 28 стр.
12. Багдадала / Душан Матић. - Београд : Просвета, 1954. - 246 стр.
13. Анина балска хаљина / Душан Матић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1956. - 288 стр.
14. Коцка је бачена / Душан Матић. - Београд : Просвета, 1957. - 364 стр.
15. Vuđenje materije / Dušan Matic. - [Novi Sad] : Matica srpska, 1959. - 105 str.

26. Будна ноћ / Душан Матић. - Београд : Просвета, 1974. - 210 стр.
27. Нова Анина балска хаљина / Душан Матић. - Београд : Нолит, 1974. - 354 стр.
28. I tako, kad ostanem sam / Dušan Matic. - Irig ; Novi Sad : Srpska čitaonica i knjižnica, 1976. - 59 str.
29. Tajni plamen / Dušan Matic. - Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1976. - 169 str.
30. Муњевити мир / Душан Матић. - Београд : Нолит, 1977. - 77 стр.
31. Прошлост дуго траје / Душан Матић. - Крагујевац : Светлост, 1977. - 266 стр.
32. Андре Бретон искоса / Душан Матић. - Београд : Нолит, 1978. - 161 стр.

СВЕ РУЖЕ СРБИЈЕ

Разговори са
Матићем

33. Andre Breton oblique / Dušan Matic ; [crtež Dušana Maticá]. U: NDIO : André Breton : [Zbornik] / [priredio Branko Aleksić]. - Beograd : Student : ICS [i.e.] Izdavačko-informativni centar studenata, [1978]. - Str. 55-65.
34. Zjarr fshehtësie / Dushan Matiq. - Prishtinë : Rilindja, 1980. - 62 str.
35. Лажа и паралажа ноћи / Душан Матић. - 2. изд. - Београд : Нолит, 1980. - 246 стр.

36. Глухо доба. Књ. 1 / Душан Матић, Александар Вучо. - Београд : Нолит, 1982. - 393 стр.
37. Глухо доба. Књ. 2 / Душан Матић, Александар Вучо. - Београд : Нолит, 1982. - 473 стр.
38. Коначна јесен / Душан Матић. - Београд : Просвета ; Загреб : Глобус, 1988. - 207 стр.
39. Najmlađi Jagodić neće u roman / Dušan Matić. - [1. izd.]. - Београд : Народна књига, 1988
40. Антологија Матић / избор, редакција и предговор Драшко Ређеп. - Нови Сад : Прометеј, 1992. - 257 стр.

ПРЕВОДИ

41. [Жерминал. Св. 1 / Емил Зола ; превео с француског Душан Матић]. - [Београд : Г. Кон, 1939]. - 290 стр.
42. Његова Екселенција Ежен Ругон / Зола ; [превео с оригинала Душан Матић]. - Београд : Космос, 1940. - 385 стр.
43. Сива свеска / Р.М. ди Гар ; [превели с оригинала Д. Матић и Е. Финци]. - Београд : Г. Кон, 1940. - 255 стр.
44. Ратни профити кроз векове / написао Рихард Левинзон ; [превео с француског оригинала Душан Матић]. - Београд : Космос, 1941. - 321 стр.
45. Сентиментално васпитање / Гистав Флобер ; [с француског превео Душан Матић]. - Београд : Просвета, 1946. - 467 стр.

ЛИТЕРАТУРА

46. Ja sričem ovaj vek / Božo Milačić. U: Suze i zvijezde / Božo Milačić. - Zagreb : Novinarsko izdavačko poduzeće, 1956. - Str. 75-92.

47. Dušan Matic: "Anina balska haljina" / Pradrag Palavestra. U: Odbrana kritike / Predrag Palavestra. - Sarajevo : „Veselin Masleša”, 1961. - Str. 20-23.
48. Rezbarije i siluete / Pavle Zorić. U: Kritički eseji / Pavle Zorić. - Titograd : Grafički zavod, 1962. - Str. 76-90.
49. Talas Dušana Maticá / Milosav Mirković. U: O estetici, o etici, o tici / Milosav Mirković. - Novi Sad : Progres, 1962. - Str. 116-125.
50. Четири одломка о Душану Матићу / Драшко Ређеп. У: У тмину загледан / Драшко Ређеп. - Нови Сад : Матица српска, 1963. - Стр. 163-182.
51. Dušan Matic / [intervju vodio] Nikola Drenovac. U: Pisci govore / Nikola Drenovac. - Beograd : Grafos, 1964. - Str. 329-333.

Душан Матић: *Надежда Пејровић*, цртеж

52. Матић - Вучо: Глухо доба / Исидора Секулић. У: Из домаћих књижевности. 2. / Исидора Секулић. - Нови Сад : Матица српска, 1964. - Стр. 217-222.
53. Са Матићем / Јован Христић. У: Поезија и филозофија / Јован Христић. - Нови Сад : Матица српска, 1964. - Стр. 97-156.
54. Душан Матић / Петар Милосављевић. У: Традиција и авангардизам / Петар Милосављевић. - Нови Сад : Матица српска, 1968. - Стр. 46-63.

55. Шумна кошница асоцијација : Душан Матић: Анина балска хаљина / Драган М. Јеремић. У: Пером као скалпелом / Драган М. Јеремић. - Крушевац : Багдала, 1969. - Стр. 57-70.
56. Душан Матић - Коцка је бачена / Сава Пенчић. У: Савремени књижевни профили / Сава Пенчић. - Крушевац : Багдала, 1970. - Стр. 46-52.
57. Отпор пролазности : у сенци одговорности нашег живота / Миодраг Максимовић. У: Тумачи времена / Миодраг Максимовић. - Београд : „Вук Караџић”, 1971. - Стр. 139-144.
58. Danas i ovdje, i još ponegde / Draško Ređer. - Novi Sad : Radnički univerzitet "Radivoj Čirpanov", 1973. - 167 str.
59. Душан Матић: На тапет дана / Петер Џацић. У: Критике и огледи / Петар Џацић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1973. - Стр. 115-119.

Душан Матић: *Ето њако њрође дан*, цртеж

60. "Један смисао" Душана Матића / Милица Николић. У: Десет песама / Милица Николић. - Београд : „Вук Караџић”, 1978. - Стр. 46-79.
61. Dušan Matic, danas / Miodrag Pavlović. У: Ništitelji i svadbari / Miodrag Pavlović. - Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1979, 1979. - Str. 221-229.
62. Pozicije Dušana Matica / Vuk Krnjević. У: Pristupi / Vuk Krnjević. - Beograd : Prosveta, 1980. - Str. 66-77.

63. Причајте нам о Малармеу / Ева Рас. - Крушевац : Багдала, 1981. - 46 стр.
64. Есеј Душана Матића / Слободан Лазаревић. - Београд : Просветни преглед ; Крагујевац : Светлост, 1983. - 124 стр.
65. Samo reva tajni plamen / Zvonimir Kostić. У: Arhaično i moderno / Zvonimir Kostić. - Београд : Prosveta, 1983. - Стр. 105-113.
66. Све руже Србије / [интервју водио] Драшко Ређеп. - Аранђеловац : Напредак, 1985. - 121 стр.
67. Кад прошлост дуго траје / Радован Поповић. У: Гомилица тајни / Радован Поповић. - Ваљево : „Милан Ракић”, 1987. - Стр. 164-186.
68. "Преображење" Душана Матића / Тиодор Росић. У: Поезија и памћење / Тиодор Росић. - Горњи Милановац : Дечје новине, 1988. - Стр. 45-49.
69. Душан Матић / Ерих Кош. У: Одломци сећања, писци / Ерих Кош. - Београд : Просвета, 1990. - Стр. 207-210.
70. Критичари о Матићу / предговор, избор и напомене Милосав Мирковић. - Ћуприја : Матићеве дани ; Нови Сад : Прометеј, 1994. - 280 стр.

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

71. Душан Матић (1930)
72. Матић говори на Нушићевом гробу (1938)
73. Душан Матић са супругом Лелом
74. Десанка Максимовић, Александар Вучо, Милан Дединач, Иво Андрић и Душан Матић на Калемегдану
75. Матићев рукопис *Муњевићоџ мира*

ДУШАН МАТИЋ
1898 - 1980

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличић и Меланија Блашковић

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличић

ТИРАЖ

110 примерака